

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

2002:11

Finanspolicy för Stockholms stad och dess bolag

Kommunfullmäktiges beslut den 5-6 december 2002
(Budgetutl.)
(Jfr Kfs 2001:17)

1. Syfte, innehåll och uppdatering

1.1 Finanspolicyn syftar till att ge mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen Stockholms stad, även kallad kommunkoncernen. Kommunkoncernen består av Stockholms stad och dess bolag, direkt eller indirekt ägda till mer än 90% av Stockholms stad.

1.2 Finanspolicyn innehåller förutom denna punkt:

1. Mål för finansverksamheten i kommunkoncernen.
2. Riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen.
3. Riktlinjer för finansverksamheten inom Stockholms stad.
4. Särskilda riktlinjer för Stockholms stads internbank.
5. Riktlinjer för finanspolicies för Stockholms stads bolag.

1.3 All finansiell verksamhet är förknippad med risk. Förutom att ange mål samt riktlinjer för samordning av finansverksamheten inom kommunkoncernen innehåller policyn riktlinjer för att begränsa de finansiella riskerna, vilka definieras närmare i anvisning till policyn.

Närmare anvisningar om riskbegränsande limiter avseende placeringar och upplåning samt kredit-, motparts- och finansieringsrisk skall utfärdas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen skall vidare utarbeta en finansiell strategi för Stockholms stad.

1.4 Finanspolicyn skall uppdateras vid behov och minst en gång per år.

1.5 Denna finanspolicy ersätter Finanspolicy för Stockholms stad och dess bolag, enligt kommunfullmäktiges beslut den 3 december 2001 (Utl. 2001:147).

2. Mål för finansverksamheten inom kommunkoncernen

2.1 Stockholms stad, även kallad staden, skall i enlighet med kommunallagens 8 kap 2 § förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

Finansverksamhet inom kommunkoncernen skall tillgodose de övriga verksamheternas krav på finansiering och betalningsberedskap samt bedrivas inom ramen för den kommunala kompetensen inom givna riskbegränsande limiter.

2.2 Stockholms stad och dess bolag skall alltid kunna fullgöra sina betalningsförpliktelser, som följer av ingångna avtal. Staden skall ha tillgång till sådana betalningsreserver i form av likviditet eller bekräftade kreditlöften som ger kommunkoncernen bedömd erforderlig betalningsberedskap. Staden skall ha en sådan närvaro på kapitalmarknaden så att stadens goda möjligheter till lånefinansiering kvarstår.

2.3 Stockholms stads finansverksamhet skall, inom de ramar som närmare anvisning ger, söka uppnå för staden och kommunkoncernen bästa möjliga finansnetto.

3. Riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen Stockholms stad

3.1 Allmänna principer

3.1.1 Finansverksamheten inom kommunkoncernen skall vara samordnad för att nå effektivt utnyttjande av kapital, rationella betalningsströmmar och för utnyttjande av skalfördelar och Stockholms stads goda kreditvärdighet på marknaden. Samordningen sker genom kommunstyrelsen och Stockholms stads internbank, även kallad interbanken, inom stadsledningskontorets ekonomiavdelning. Internbanken skall vara en intern marknadsplats för kapital och har att verka på marknadsmässiga villkor.

3.1.2 Inom kommunkoncernen skall all överskottslikviditet placeras och all finansiering ske genom interbanken.

3.1.3 Kommunkoncernens kassaflöden skall samlas i ett centralkontosystem så att kommunkoncernens betalningsströmmar kan kvittas mot varandra. Även i övrigt skall optimala betalningsrutiner eftersträvas.

3.1.4 Intern¹ placering och finansiering skall ske till marknadsmässiga priser, som i möjligaste mån speglar Stockholms stads externa villkor. Prissättningen skall relateras till en extern referensränta, vilken skall vara marknadsnoterad.

3.1.5 Vid extern placering och finansiering skall bästa möjliga avkastning på placeringar respektive lägsta möjliga finansieringskostnad eftersträvas, med hänsyn till kommunkoncernens finansieringsprognos och likviditetsplanering samt med beaktande av givna riskbegränsningar.

3.1.6 Valutaexponering av betydelse skall ej förekomma. All upplåning eller placering i annan valuta än svenska kronor skall snarast valutasäkras.

¹ Intern respektive extern avser internt inom kommunkoncernen respektive externt i förhållande till kommunkoncernen.

3.2 Organisation, ansvar och arbetsfördelning

3.2.1 För Stockholms stad och för varje bolag skall finnas en av kommunfullmäktige respektive av varje bolags styrelse beslutad finanspolicy. Finanspolicyn skall revideras vid behov, dock minst en gång per år. Innan bolagets styrelse fattar beslut om en ny policy skall den tillställas ekonomiavdelningen vid stadsledningskontoret för yttrande.

3.2.2 Befogenheter gällande finansiella transaktioner skall finnas beskrivna i delegationsordning, finanspolicy eller motsvarande.

3.2.3 Varje bolag har ansvar för sin egen finansverksamhet och därmed för sitt finansiella resultat, inom de ramar som denna policy, bolagets finansiella policy eller ägarens beslut i kommunfullmäktige eller i Stockholms Stadshus AB:s styrelse ger.

3.2.4 För kommunkoncernen skall finnas en samordnad finansieringsprognos på lång sikt, vilken skall upprättas minst en gång per år samt en 12-månaders likviditetsplanering, vilken skall uppdateras minst två gånger per år. Därutöver skall finnas en löpande likviditetsplanering. Uppdateringar av finansieringsprognosen och likviditetsplaneringen skall ske vid behov och enligt stadsledningskontorets instruktioner.

3.2.5 Bolagen har rätt att hos internbanken erhålla efterfrågad finansiering, placering, riskhanteringsinstrument och valutatransaktioner med villkor motsvarande sådana instrument och metoder som är normalt förekommande i marknaden.

3.2.6 Bolagen har skyldighet att lämna uppgifter till internbanken om finansierings- och placeringsbehov samt information om existerande lån och andra finansiella positioner.

3.2.7 Alla externa finansiella affärer skall göras av internbanken i stadens namn. Stadens bolag skall ej ha egna kreditfaciliteter eller kreditlöften i banker. I de fall det framstår som mer lönsamt för ett bolag att använda sig av särskilda finansieringsformer som ej berör stadens balansräkning skall staden genom internbanken vara agent åt det låntagande bolaget. Beslut om sådant undantag skall fattas av kommunstyrelsen.

3.2.8 Inom kommunkoncernen skall finnas en samarbetsgrupp för erfarenhetsutbyte, informationsflöde och kompetensutveckling i finansfrågor, kallad Finansforum. Till sammanträdena kallas representanter för bolagen, ledningen för Stockholms Stadshus AB och representanter för internbanken samt finansstrategen vid stadsledningskontorets ekonomiavdelning. Sammankallande är ekonomidirektören vid stadsledningskontoret. Finansforums sammanträden skall protokollföras.

3.2.9 Samarbetet inom finansområdet i kommunkoncernen skall präglas av affärsmässighet, öppenhet och transparens.

3.3 Riskhantering

3.3.1 Inom kommunkoncernen skall finansiella risker hanteras genom en effektiv finansförvaltning med beaktande av den kostnad som uppkommer för att minska eller eliminera risker. Föreskrifter om begränsning av finansiella risker utöver vad som anges i denna policy skall finnas i anvisningar till denna policy respektive i bolagens finansiella policier. Externa affärer i syfte att hantera risker skall genomföras av internbanken.

3.3.2 Finansiella risker är

- **Kreditrisk.** Risken att en låntagare inte betalar ränta eller kapitalbelopp på förfalldagen. Kreditrisk innefattar även risken att en placering sjunker i värde som en effekt av att marknaden kräver en högre effektiv ränta genom att emittentens kreditvärdighet försämras.
- **Motpartsrisk.** Risken att en motpart i handel med finansiella instrument, framför allt derivatinstrument, inte fullgör sin del av affärstransaktionen och att upparbetade orealiserade vinster inte kan realiseras.
- **Likviditetsrisk.** Risken att en placering inte går att omsätta utan större prisreduktion eller att transaktionen medför stora kostnader.
- **Finansieringsrisk.** Risken att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning.
- **Ränterisk.** Risken att förändringar i det allmänna ränteläget leder till kapitalförluster eller sämre finansnetto.
- **Valutarisk.** Risken att förändring av en valutas värde i förhållande till annan/andra valutor leder till kapitalförlust (balans exponering) eller försämrat resultat (transaktionsexponering).

3.3.3 Administrativa risker hänför sig till problem med administrativ hantering och redovisning av finansiella transaktioner. De skall, så långt kan ske till rimlig kostnad, minimeras genom utbildning, utformning av adekvata administrativa system och effektiv kontroll.

En generell regel för begränsning av administrativ risk är att genomförande av en finansiell transaktion respektive kontroll och avstämning av transaktionen ej får utföras av en och samma person.

3.3.4 Finansiella derivatinstrument² får endast användas för att förändra risk inom givna riskbegränsningsregler. Förutsättning för att visst derivatinstrument får användas är att erforderlig kompetens och systemstöd finns för dess hantering.

² Med finansiella derivatinstrument avses FRA (framtida ränteavtal), ränteoption, räntetermin, swap (ränte- eller valutabytesavtal), Cap (avtal om högsta nivå på framtida rörlig ränta), Floor (avtal om lägsta nivå på framtida rörlig ränta), Collars (kombination av Cap och Floor; ger ett ränteintervall) eller kombinationer av dessa.

3.4 Rapportering

Inom kommunkoncernen skall finnas en dokumenterad, klar rapportstruktur avseende finansverksamheten. I kommunstyrelsens närmare anvisningar till denna policy respektive i bolagens finansiella policies skall beskrivas vilka rapporter som skall förekomma. För varje rapport skall anges mottagare, producent och frekvens.

4. Riktlinjer för finansverksamheten inom Stockholms stad

4.1 Syfte

Här anges riktlinjer för stadens finansiella verksamhet och riskhantering, utöver de riktlinjer som angivits för kommunkoncernen.

För stadens avsatta medel för framtida pensionsutbetalningar har kommunfullmäktige beslutat om särskilda placeringsföreskrifter (Utl. 2000:4).

4.2 Placering/utlåning

4.2.1 Stadens medel som ej behövs för löpande verksamhet eller budgeterade investeringar skall i första hand användas för kapitalförsörjning inom kommunkoncernen och i andra hand amortering av lån. Därefter kan medel placeras externt. Detta får ske, även när staden och bolagen har externa lån, om det i varje enskilt fall kan motiveras affärsmässigt.

4.2.2 Stadens ansvar för kommunkoncernens betalningsberedskap kan motivera att en upplåning kan komma att ske innan den behövs i verksamheten. Därmed kan även ett behov uppkomma att placera sådana medel. Kommunstyrelsen bemyndigas att fastställa limit för sådan finansiering/placering. Limiten skall dokumenteras. Dock får extern upplåning och placering inte ske så att verksamheten utgör spekulativ affärsverksamhet. Avsiktligt räntearbitage, vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunkoncernen, får ej genomföras.

4.2.3 Kommunfullmäktige bemyndigar årligen i budgetbeslutet kommunstyrelsen att lämna lån till och teckna borgen för stadens majoritetsägda bolag inom en angiven totalram. Inom denna ram fastställer kommunstyrelsen de limiter som gäller för utlåning till stadens bolag. Limiterna skall baseras på bolagens finansieringsplaner, fastställda av bolagens styrelser. Utökning av limit kan göras av kommunstyrelsen, om den är inom av bolags styrelse antagen budget eller flerårsprogram eller efter särskild ansökan från bolags styrelse. Aktuell totalram och gällande limiter skall framgå av kommunstyrelsens närmare anvisningar.

4.2.4 Externa placeringar får ske till av i kommunstyrelsens närmare anvisningar angivna låntagare och kategorier av låntagare med däri angivna maximibelopp.

4.2.5 Förutom utlåning till majoritetsägda bolag (punkt 4.2.3) och externa låntagare (punkt 4.2.4) äger kommunstyrelsen rätt att besluta om placering intill ett belopp av 5 mnkr vid varje tillfälle under förutsättning att staden erhåller betryggande säkerhet och marknadsmässig ränta. Utlåning därutöver får endast ske efter kommunfullmäktiges beslut.

4.3. Finansiering/skuldförvaltning

4.3.1 Staden skall bedriva en effektiv skuldförvaltning och ha en närvaro på kapitalmarknaden för att långsiktigt säkerställa stadens tillgång till externt lånekapital.

4.3.2 Kommunfullmäktige bemyndigar i budgeten kommunstyrelsen att ta upp lån inom vissa rambelopp. Inom dessa ramar får extern finansiering ske upp till de limiter som kommunstyrelsen fastställer. Gällande limiter skall framgå av kommunstyrelsens anvisningar. Utöver i dessa rambelopp och limiter angiven finansiering får staden emotta inlåning från stadens bolag utan beloppbegränsning.

4.3.3 Finansiering får, förutom från stadens bolag, ske genom

- Lån i bank, finansinstitut, försäkringsbolag, pensionsinstitut eller börsnoterat bolag
- Utgivande av skuldebrev avsedda för den allmänna handeln eller ställda till viss juridisk person
- Lån på annat sätt eller från annan enligt kommunstyrelsens beslut

4.3.4 För att säkerställa kraven på kapitalförsörjning och betalningsberedskap skall staden ha betalningsreserver i form av likviditet, bekräftade kreditlöften och låneprogram. Kommunstyrelsen beslutar om minsta storlek på likviditet, kreditlöften och låneprogram. Aktuella krav skall framgå av kommunstyrelsens anvisningar.

4.4 Finansiell strategi

I staden skall finnas en finansiell strategi som grund för såväl hanteringen av stadens nettofordran som dess skuld. Stadens nettofordran, som genom internbanken skall utlånas till stadens bolag och/eller placeras externt, skall utifrån strategin ges bestämda löptider och erhålla för respektive löptid marknadsmässig ränta. Val av löptider och räntebindning skall göras utifrån krav på avkastning och med beaktande av finansieringsprognos och likviditetsplan samt ränterisk. Den finansiella strategin skall beskrivas av kommunstyrelsen, som också skall ange hur ränterisk skall definieras.

4.5. Riskhantering

4.5.1 Kreditrisk

Stadens kreditrisk vid utlåning och placering begränsas genom iakttagande av de i punkt 4.2 angivna reglerna och kommunstyrelsens anvisningar.

4.5.2 Motpartsrisk

Motpartsrisk vid användande av derivatinstrument eller andra finansiella instrument begränsas genom iakttagande av de i punkt 4.2 angivna reglerna och kommunstyrelsens anvisningar.

4.5.3 Likviditetsrisk

Likviditetsrisken begränsas genom att placeringar endast får göras i likvida räntebärande instrument och genom diversifiering av placeringarna i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar.

4.5.4 Finansieringsrisk/Upplåningsrisk

Finansieringsrisken begränsas dels genom stadens likviditet, bekräftade kreditlöften och låneprogram, dels genom att externa finansieringar diversifieras med avseende på finansieringskälla, låneinstrument och förfallotidpunkt. Diversifiering skall anges i kommunstyrelsens anvisningar.

4.5.5 Ränterisk

Ränterisk skall hanteras genom att begränsa den negativa effekt förändringar i marknadsräntorna kan ge på finansnettot. Angivande av ränterisk och tillåten exponering skall preciseras av kommunstyrelsen.

4.5.6 Valutarisk

Valutaexponering av betydelse skall stängas genom användande av relevanta derivat-instrument, t.ex. swappar eller terminsaffärer. Alla transaktioner som innehåller en valutaexponering skall omgående valutasäkras.

4.6 Borgen

4.6.1 Borgen för stadens majoritetsägda bolag

Kommunfullmäktige bemyndigar årligen i budgetbeslutet kommunstyrelsen att lämna lån till och teckna borgen för stadens majoritetsägda bolag inom en angiven totalram. Borgen för lån till stadens bolag skall normalt ej lämnas. Beslut om undantag, inom av kommunfullmäktige fastställd ram, får fattas av kommunstyrelsen. Sådan borgensteckning skall verkställas av stadsdirektören, ekonomidirektören eller internbankschefen.

4.6.2 Borgen för kredit i samband med förfinansieringsstöd.

Stadens borgensteckning för kredit i samband med så kallat förfinansieringsstöd till evenemang och kongresser skall, efter beslut av Stockholm Visitors Board AB, ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 17 december 2001 (utl. 2001:155) samt den 21 oktober 1996 (utl. 1996:228). Borgensteckning skall verkställas av stadsdirektören, ekonomidirektören eller internbankschefen.

4.6.3 Annan borgensteckning

Annan borgensteckning än under punkterna 4.6.1 och 4.6.2 kan endast ske efter kommunfullmäktiges beslut.

4.6.4 Allmänna regler i samband med borgensteckning

Nyteckning av borgen, liksom infriande av borgensåtagande, skall anmälas till kommunstyrelsen.

Totalt utestående borgen skall minst två gånger per år rapporteras till kommunstyrelsen. Vid all borgensteckning skall borgensåtagandets förfallotidpunkt och övriga villkor för skulden klart framgå av revers eller annat dokument.

Då staden infriat ett borgensåtagande skall stadens regressrätt utnyttjas så långt detta bedöms ekonomiskt försvarbart eller är motiverat ur allmän synpunkt. Se vidare Regler för ekonomisk förvaltning kapitel 2 § 3.

4.6.5 Avgifter

Avgifter för samtliga borgensåtaganden för lån gentemot stadens bolag skall utgå med 0,2 % p.a. på aktuellt borgensbelopp. Borgensavgiften bör debiteras och betalas kvartalsvis.

Avgift för stadens borgen avseende pensionsutfästelser för stadens bolag skall utgå med 0,3 % på borgensbeloppet per 31 december och betalas senast den 15 februari påföljande år. Vid annan borgensteckning skall en årlig avgift om 0,2 % på borgensbeloppet utgå, dock lägst 1.000 kronor.

4.7 Rapportering

Finansiell rapport för staden skall löpande föreläggas kommunstyrelsen. Eventuella avvikelser från i policies angivna ramar och riskbegränsningar skall snarast särskilt anges.

5. Särskilda riktlinjer för Stockholms stads Internbank

5.1 Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att, utöver de mål och riktlinjer som finns angivna för finansverksamheten inom kommunkoncernen Stockholms stad respektive för Stockholms stad, ge särskilda riktlinjer för internbankens verksamhet.

5.2 Mål och uppgifter

5.2.1 Internbanken skall genom aktiva marknadskontakter, genom utnyttjande av stadens kreditvärdighet och de samordnade volymerna i kommunkoncernens finansiella transaktioner säkerställa finansiering och betalningsberedskap för staden och dess bolag och därvid sträva efter att nå bästa möjliga villkor på marknaden. Likaledes skall överskott placeras till bästa möjliga villkor inom givna riskbegränsande limiter.

5.2.2 Internbanken skall fungera som en intern marknadsplats för kapital och verka för att optimera utnyttjandet av finansiellt kapital och betalningsströmmar inom kommunkoncernen. Internbanken skall därvid tillhandahålla staden och dess bolag efterfrågad finansiering, placering, riskhanteringsinstrument och valutatransaktioner med villkor motsvarande sådana instrument och metoder som är normalt förekommande i marknaden och till marknadsmässiga priser, som i möjligaste mån speglar stadens externa villkor. Priset skall relateras till en extern referensränta, som är marknadsnoterad. Tills vidare gäller referensräntorna STIBOR³ respektive den s.k. swapkurvan⁴. Utlåning skall ske till referensräntan plus 0,02 procentenheter p.a. (per annum) och inlåning till referensräntan minus 0,05 procentenheter p.a. (per annum). Kommunstyrelsen bemyndigas besluta om ändring av referensränta och påslag respektive avdrag.

5.2.3 Internbanken skall inom ramen för den kommunala kompetensen och med beaktande av givna riskbegränsningsregler och beslutad prisstruktur mot staden och dess bolag nå bästa möjliga resultat.

5.2.4 Internbanken skall ansvara för saldot på toppkontot i stadens centralkonto.

³ Stockholm Interbank Offered Rate; räntesats till vilken bankerna erbjuder sig låna ut till andra banker på löptider upp till ett år.

⁴ Bankers erbjudande om att ingå räntebytesavtal på löptider 1-10 år.

5.3 Riskhantering

5.3.1 Regler för internbankens hantering av finansiell risk för Stockholms stad framgår av ”Riktlinjer för finansverksamheten inom Stockholms stad”, se punkt 4.

5.3.2 En effektiv hantering av betalningsberedskapen för kommunkoncernen kan medföra att internbanken i viss utsträckning kan behöva ta icke matchade positioner, det vill säga att finansiering och placering ej stämmer överens med avseende på förfall eller räntelöptid. Maximalt tillåten risk därav skall anges av kommunstyrelsen.

5.4 Rapportering

Internbanken skall löpande till kommunstyrelsen rapportera balans- och resultaträkning i sammandragen form. Precisering av rapportkrav skall ske av kommunstyrelsen.

6. Riktlinjer för finanspolicies för Stockholms stads bolag

Stadens bolag utformar själva sina finanspolicies. Dessa skall underställas stadsledningskontorets ekonomiavdelning för yttrande och därefter beslutas av bolagets styrelse samt godkännas av koncernstyrelsen (för bolag ägda via Stockholms Stadshus AB) respektive av kommunstyrelsen (för bolag ägda direkt av staden, dock ej för Stockholms Stadshus AB). Bolagens finanspolicies skall, för att bli godkända, i sak innehålla följande:

6.1 Finansverksamhetens mål

Målet för den finansiella verksamheten inom bolaget skall anges, t.ex. som att inom givna riskbegränsningar nå lägsta möjliga kostnad för verksamhetens finansiering. Det bör fastslås att bolaget självt har ansvar för sitt finansnetto, inom de ramar som ges av Finansiell policy för staden och dess bolag, bolagets finansiella policy eller ägarens beslut i kommunfullmäktige eller koncernstyrelsen.

6.2 Text om finansiell anknytning till staden/internbanken

Det skall finnas en text om finansverksamhetens samordning i koncernen med följande sakinnehåll: Bolaget skall i sin finansverksamhet samverka med internbanken och genomföra alla finansiella affärer med eller i samråd med internbanken. Bolaget skall vara anknutet till stadens centralkontosystem. Bolaget skall därutöver inte ha egna kreditfaciliteter i bank eller hos annan långgivare.

6.3 Riskhantering

De risker som avses är finansiella risker som kan ha negativ påverkan på bolagets resultat, via finansnettot, eller kan ge kapitalförlust. Text med uppräknade relevanta risk parametrar och deras definitioner bör finnas. I nedanstående redogörelse för sakförhållanden används de definitioner som finns i punkt 3.3.2 i Finanspolicy för Stockholms stad och dess bolag.

Kreditrisk	All placering av överskottslikviditet skall ske i internbanken, som därmed bär den externa kreditrisken. Om bolaget lånar ut medel som en del i affärsverksamheten, t.ex. utlåning till en fastighetsköpare, bär bolaget denna kreditrisk. (I sådana fall skall internbanken rådfrågas beträffande villkor.)
Motpartsrisk	Derivat skall göras med internbanken. Staden bär motpartsrisken, i den mån extern motaffär görs.
Likviditetsrisk	Likviditetsrisken vid placeringar bärs av Staden.
Finansieringsrisk	Staden ansvarar för att alla delar i kommunkoncernen har erforderlig betalningsberedskap. Bolaget har rätt att avropa erforderlig finansiering från internbanken, inom Bolagets totala kreditram, under förutsättning att Bolaget lämnat uppgift härom till internbanken i god tid före finansieringstidpunkten.
Ränterisk	Ränterisken bärs av bolaget och skall kontrolleras och hanteras genom att beräkna och begränsa finansnettots känslighet för ränteförändringar.
Valutarisk	I den finansiella verksamheten uppkommen valutaexponering av betydelse skall valutasäkras.

6.4 Rapportering

Här skall anges vilka finansiella rapporter som skall lämnas med uppgift om mottagare, producent och rapportfrekvens.
